

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL

Bil Cŵn (Diogelu Da Byw) (Diwygio)

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog 29.2. Mae Rheol Sefydlog 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol, ac y caniateir cyflwyno Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os bydd Bil yn Senedd y DU yn gwneud darpariaeth o ran Cymru at unrhyw ddiben sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru, neu sy'n addasu cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru.
2. Cyflwynwyd y Bil Cŵn (Diogelu Da Byw) (Diwygio) gan Dr Thérèse Coffey AS fel Bil Cyflwyno yn Nhŷ'r Cyffredin ar 11 Rhagfyr 2023. Mae'r Bil ar gael yma: <https://bills.parliament.uk/bills/3570>

Amcanion Polisi

3. Mae'r Bil Cyflwyno hwn yn un o sawl Bil Aelod Preifat a gyflwynwyd i Senedd y DU yn 2023 sy'n deillio o Fil Lles Anifeiliaid (Anifeiliaid a Gedwir) 2021-22 a gafodd ei ollwng ym mis Mai 2023. Mae'r Bil yn darparu nifer o ddiwygiadau i Ddeddf Cŵn (Diogelu Da Byw) 1953 a bydd yn rhychwantu Cymru a Lloegr yn unig. Cafodd y mesurau hyn eu cynnwys yn "Our Action Plan for Animal Welfare" Llywodraeth y DU, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2021.
4. Amcan polisi datganedig y Bil yw mynd i'r afael â'r mater difrifol o boeni da byw yng Nghymru a Lloegr. Mae ymosodiadau gan gŵn ar anifeiliaid fferm yn bryder sylweddol i ffermwyr a chymunedau gwledig.

Crynodeb o'r Bil

5. Noddir y Bil gan DEFRA.
6. Mae'r Bil Cŵn (Diogelu Da Byw) (Diwygio) yn cynnwys darpariaethau i gyflawni nifer o ddiwygiadau i Ddeddf Cŵn (Diogelu Da Byw) 1953 i wella gorfodaeth mewn ymateb i achosion o gŵn yn poeni da byw. Mae'r Bil yn gwneud hynny drwy gynyddu'r pwerau sydd ar gael i'r heddlu ar gyfer casglu tystiolaeth ac yna gwella gorfodaeth gan yr heddlu. Bydd y Bil yn cynnwys ymestyn y dirwedd a gwmpesir i gynnwys ffyrdd a llwybrau ac yn ehangu cwmpas y da byw sy'n cael eu diogelu ar hyn o bryd i gynnwys camelidau.

Darpariaethau yn y Bil y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

7. Mae angen cydsyniad ar gyfer y darpariaethau a ganlyn yn y Bil, gan eu bod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y maent yn gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Cymal 1: Poeni da byw: cwmpas a chanlyniadau trosedd

8. Mae'r cymal hwn yn rhoi effaith i'r Atodlen, sy'n nodi diwygiadau i Ddeddf 1953. Mae'r rhain yn cynnwys ymestyn y dirwedd a gwmpesir i gynnwys ffordd a llwybrau a chynnwys camelidau yn y diffiniad o dda byw.
9. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer y cymal hwn gan ei fod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Cymal 2: Ymafael mewn cŵn a'u gadw'n gaeth

10. Mae is-adran (1) o'r cymal hwn yn disodli adran 2 o Ddeddf 1953. Mae'r cymal hwn yn nodi'r amgylchiadau, a ddisgrifir yn adran 2(1) ac (8) newydd, pan gaiff cwnstabl ymafael mewn ci a'i gadw'n gaeth mewn perthynas â'r drosedd o ymosod ar dda byw neu boeni da byw.
11. Mae cwmpas cyfyngedig y pŵer presennol yn atal yr heddlu rhag ymafael mewn ci am gyfnodau hir. Mae'n gyffredin i gi yr honnir iddo fod wedi poeni da byw, y mae ei berchennog yn aros am dreial am drosedd o dan Ddeddf 1953, i gyflawni ymosodiadau pellach yn y cyfnod interim rhwng y digwyddiad a'r achos llys, a all fod yn gyfnod cymharol hir. Nod y mesur yw helpu i atal cŵn rhag poeni da byw neu ymosod ar dda byw dro ar ôl tro.
12. Mae is-adran (2) newydd yn darparu y caiff cwnstabl sy'n ymafael mewn ci o dan yr amgylchiadau a ddisgrifir yn is-adran (1) gadw'r ci yn gaeth hyd nes bod y perchennog wedi hawlio'r ci ac wedi talu'r holl dreuliau a ysgwyddwyd oherwydd yr ymafaelwyd ynddo a'i gadw'n gaeth.
13. Mae is-adran (3) newydd yn gwneud darpariaeth ynghylch yr hyn y gellir ei wneud i unrhyw gi yr ymafaelir ynddo o dan is-adran (1) os nad ydynt yn cael eu hawlio ar ôl saith niwrnod.
14. Mae is-adran (4) newydd yn darparu, os yw person yn cymryd meddiant o gi yr ymafaelwyd ynddo yn ddiwyll, bod y person hwnnw yn dod yn berchennog y ci.
15. Mae is-adrannau (5) a (6) newydd yn nodi gofynion mewn perthynas â chadw cofrestr o'r holl gŵn yr ymafaelwyd ynddynt o dan is-adran (1) gan brif swyddog yr heddlu ar gyfer pob ardal heddlu.
16. Mae is-adran (7) newydd yn cynnwys diffiniad o waredu ("disposing of") ci at ddibenion yr adran hon.
17. Mae is-adrannau (8) a (9) newydd yn grymuso'r heddlu i ymafael mewn ci a'i gadw'n gaeth pan fo ganddynt sail resymol dros gredu bod y ci yn peri risg o ymosod ar dda byw neu boeni da byw eto, os nad yw'n cael ei gadw'n gaeth.
18. Mae is-adran (2) o'r cymal hwn yn gwneud darpariaeth ganlyniadol i ddiddymu adran 3 o Ddeddf Cŵn 1906 i'r graddau y mae'n dal mewn grym yn rhinwedd adran 68(2) o Ddeddf Cymdogaethau Glân a'r Amgylchedd 2005.

19. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer y cymal hwn gan ei fod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Cymal 3: Casglu samplau ac olion

20. Mae'r cymal hwn yn mewnosod adran newydd 2ZA. Mae is-adrannau (1) i (4) yn galluogi cwnstabl i gymryd samplau neu olion gan gi neu dda byw pan allai hyn ddarparu tystiolaeth o drosedd sy'n cael ei chyflawni o dan adran 1 o Ddeddf 1953 ac ymafael mewn ci a'i gadw'n gaeth at y diben hwnnw. Gan fod ymosodiadau ar dda byw yn digwydd mewn ardaloedd gwledig, mae diffyg darpariaeth o ran teledu cylch cyfyng a llygad-dystion, a chyfleoedd cyfyngedig i wneud ymholiadau o dŷ i dŷ neu Ymchwiliad ar Safle Trosedd (CSI). Felly, gallai gwybodaeth sy'n deillio o sampl neu olion i gysylltu ci â digwyddiad fod yn ffactor galluogi allweddol i gynyddu cyfradd yr erlyniadau llwyddiannus.

21. Mae is-adran (5) yn darparu, os yw'r weithred o gymryd sampl yn gyfystyr â gweithred o lawdriniaeth filfeddygol, rhaid iddo gael ei wneud gan filfeddyg.

22. Mae is-adran (6) yn gwneud darpariaeth ynghylch pa mor hir y caniateir i samplau ac olion a gymerir o dan yr adran hon gael eu cadw.

23. Mae is-adran (7) yn diffinio "sample", "veterinary surgeon", a "veterinary surgery" at ddibenion yr adran hon.

24. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer y cymal hwn gan ei fod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Cymal 4: Pwerau mynediad

25. Mae'r cymal hwn yn disodli adran (2A). Mae'n galluogi i warant gael ei dyroddi gan ynad heddwch sy'n awdurdodi mynediad at safle a'i chwilio gan gwnstabl er mwyn nodi ci y mae trosedd o dan adran 1 wedi'i chyflawni mewn cysylltiad ag ef, ymafael yn y ci a'i gadw'n gaeth o dan adran 2, cymryd sampl neu olion gan y ci o dan adran 2ZA neu i ymafael mewn unrhyw dystiolaeth o drosedd o dan adran 1 y gellir dod o hyd iddi. Gallai enghreifftiau o eitemau o dystiolaeth gynnwys tywel neu goler ci gwaedlyd.

26. Mae is-adrannau (1) a (3) yn darparu bod yn rhaid bodloni ynad heddwch sy'n dyroddi gwarant o dan y cymal hwn fod sail resymol dros gredu bod trosedd o dan adran 1 wedi'i chyflawni.

27. Mae is-adran (5) yn darparu y caiff gwarant o dan y cymal hwn awdurdodi'r cwnstabl i ddefnyddio grym rhesymol os oes angen.

28. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer y cymal hwn gan ei fod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Cymal 5: Rhychwant, cychwyn, darpariaeth drosiannol a theitl byr

29. Mae is-adran (1) o'r cymal hwn yn nodi mai rhychwant tiriogaethol y Bil hwn yw Cymru a Lloegr.

30. Mae is-adran (2) yn nodi pryd y daw'r Bil hwn i rym. Daw'r Bil i rym ar ddiwedd y cyfnod o dri mis sy'n dechrau gyda'r diwrnod y mae'r Ddeddf hon yn cael ei phasio.

31. Mae is-adran (3) yn egluro bod y pwerau a roddwyd gan gymalau 2, 3 a 4 ar gael mewn cysylltiad ag unrhyw boeni da byw neu ymosod arnynt a ddigwyddodd (neu yr honnir iddo ddigwydd) cyn i'r Bil ddod i rym.

32. Mae is-adran (4) yn darparu mai teitl byr y ddeddfwriaeth yw Deddf Cŵn (Diogelu Da Byw) (Diwygio) 2024.

33. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer y cymal hwn gan ei fod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Yr Atodlen: Diwygiadau i Ddeddf Cŵn (Diogelu Da Byw) 1953

34. Mae'r Atodlen hon yn gwneud diwygiadau i Ddeddf 1953.

35. Mae paragraffau 1(2)(b), 1 (4) ac 1(5) yn diwygio adran 1 o Ddeddf 1953 i ddod â ffyrdd a llwybrau o fewn cwrpas y drosedd. Gallai anifeiliaid gael eu danfon ar hyd ffordd neu lwybr wrth symud i gae arall, neu efallai y bydd gwartheg godro yn cael eu symud o gae i barlwr godro, er enghraifft. Yn ystod y symudiadau hyn, mae'n bosibl y byddant yn agored i ymosodiadau gan gŵn.

36. Mae paragraff 1(2)(a), (3), (6)(a) a (c) a (8) yn diweddarau'r derminoleg a ddefnyddir yn Neddf 1953 er mwyn ymdrin ag ymosod ar dda byw ar wahân i boeni da byw. Diben y diwygiad yw cydnabod natur dreisgar y troseddau hynny.

37. Mae paragraff 1(6)(d) yn diwygio adran 1(4) o Ddeddf 1953 er mwyn esemptio perchennog ci rhag atebolrwydd am drosedd pan fo person arall yn gyfrifol am y ci heb gydsyniad y perchennog.

38. Mae paragraff 1(7) yn disodli adran 1(6) o Ddeddf 1953 i egluro bod person a geir yn euog o drosedd o dan adran 1 yn agored i ddirwy nad yw'n fwy na lefel 3 (£1000 ar hyn o bryd) ar y raddfa safonol. Bwriad y diwygiad yw egluro'r ddarpariaeth bresennol a allai, yn dilyn diwygiadau blaenorol, gael ei mynegi'n fwy cryno. Nid yw'n newid y gosb gymwys.

39. Mae paragraff 1(7) hefyd yn mewnosod adrannau 1(7) i (9) newydd yn Neddf 1953 sy'n caniatáu i lys orchymyn person a gafwyd yn euog o drosedd i dalu treuliau sy'n gysylltiedig ag ymfael mewn ci a'i gadw'n gaeth o dan adran 2(8) a (9), yn egluro bod y llys yn rhydd i wneud y gorchymyn p'un a yw hefyd yn gosod dirwy ai peidio, ac yn nodi bod unrhyw swm y cyfarwyddir i berson ei dalu o dan adran 1(7) yn cael ei drin at ddibenion gorfodi fel pe bai'n ddigollediad sy'n daladwy o dan orchymyn digolledu.
40. Mae paragraff 2 yn diwygio adran 3(1) o Ddeddf 1953 i gynnwys camelidau yn y diffiniad o "livestock".
41. Yn fy marn i mae angen cydsyniad ar gyfer yr Atodlen hon gan ei bod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y mae'n gymwys i Gymru, yn enwedig lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Barn Llywodraeth y DU ar yr angen am gydsyniad

42. Mae'r Bil hwn yn rhychwantu ac yn gymwys o ran Cymru a Lloegr. Mae Llywodraeth y DU o'r farn bod hyn o fewn cymhwysedd San Steffan ac felly na fydd angen cydsyniad ar y sail ei fod yn ymwneud â mater cŵn peryglus a chŵn sydd allan o reolaeth ac yn beryglus.
43. Yn fy marn i, mae angen cydsyniad y Senedd ar gyfer darpariaethau'r Bil gan eu bod yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â materion datganoledig i'r graddau y maent yn gymwys i Gymru, sef lles anifeiliaid ac amaethyddiaeth.

Goblygiadau ariannol

44. Nid ystyrir bod gan y Bil oblygiadau ariannol i Lywodraeth Cymru y tu hwnt i gostau staff.

Casgliadau

45. Yn fy marn i, mae'n briodol i'r holl ddarpariaethau perthnasol gael eu gwneud yn y Bil hwn ar gyfer y DU er mwyn bwrw ymlaen â materion lles anifeiliaid pwysig a phroffil uchel. Felly, rwy'n argymhell bod y Senedd yn cefnogi'r cynigion ac yn rhoi ei chydsyniad.

Huw Irranca-Davies AS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig

08 Mai 2024